

Ратко Делетић

Бескрај и самоћа

(Слободан Вукановић: **ЉУБИБИЋЕ**, „Јединство”, Приштина, 1973)

Постоје књиге које трају као сјећање, или пријатељи, као добре вијести и поруке. Таква једна књига која траје јесте и књига Слободана Вукановића „Љубибиће”. Урезана бескрајем и самоћом, даљином која носи далека обзора времена и људске патње. То је глас виталан и изазован, једак и осоран са извјесном димензијом космичке одређености. Имао је право велики пјесник Рилке кад је написао Франсоу Капусу да „умјетничка дјела представљају бескрајну самоћу”. Другим ријечима, пред нама је књига стихова за коју би Рилке рекао да је писана у једном осмишљавању. А то је подухват који је дат пјесницима који су расчистили са заблудама о феномену природе као извору инспирације. Равнотежа ове књиге уцртава дубинску наглашеност и јединство. Све је постављено у координати једног јединственог догађаја. То је књига о трагичној визији човека, о својству слободе људског бића. Њена ледна самоћа и космичка дослућеност, чини ову поезију загоретном и несвакидашњом. Но ова, и оваква поезија данас плавира на новом, модернијем пјесничком изразу, која би да подреди све човјеку. Колико ће трајати зависи од ње саме, првенствено од њеног квалитета и поруке. Нема сумње, иако је ово прва књига Слободана Вукановића она говори о напору и сигурности талента. Једном ријечју, о пјеснику који се потврдио својом поет-

ском стабилношћу. Вукановић је пјесник који има повјерење, што га младост поклања диктатуром талента. Дакле, оног што се у пјесми јавља као напор који је уздигнут спонтано, учини нам се да Вукановић често не организује пјесму већ фиксира њен облик, уз то обликује простор често без склада поводећи се пјесмом. Но за правог пјесника као што је Вукановић, наравно потребне су и замјерке, без којих ниједан прави пјесник није. Кључ његове поезије јесте дакле у тражењу бескрајних простора сфере, где снага талента извири из оштрице у времену коме тежина несхватања свијета, незадовољством и горком равнотежом излије осјећање. А кад „Дисање запаљује паучину”, како каже пјесник, налазимо особене симболе чији притисак осјећа тражење равнотеже, и мјесто у овом незнању времена. Али узалудно је све, пјесничково срце се „удвара ноју”, „птице лете куда их однесу крила”. Значи, по пјеснику — једно опште лутање, један бесмисао, у коме човјек као Љубибиће тражи себи место под сунцем, међу људима и временом. Ако све то сагледамо даћемо оно главно: да је књига Слободана Вукановића, једно бескрајно истраживање времена и космичког пространства, у коме се налази човјек као покретачка снага истраживања и знања. Но, ако би се неко нашао да оспори врлједност ове књиге, свакако неће моћи оспорити пјесничков талент и јако наглашен спрег

мисли које дају визију и значај Вукановићеве поезије. Суклобљавање свега тога у испреплетеним нитима даје херметичност, новину оригиналност. Али пјесник остаје вјеран себи и својим резултатима, и тако на странама „Љубибића“ жи ви једна особена и аутентична поезија. Уз све то, стоји изразито чулно осјећање материје свијета као и способност познавања и разабирања једне шире цјелине. Језик је у овом случају инструмент откривања, као на пример у пјесми „Всима вргох кондијер невјере“ која је и једна од најбољих пјесама у овој књизи. Потпуно је казана у једном даху, то је развојни лук његовог поетског градилишта, у коме открива пуно обиље своје могућности и своје изражајне линије:

„Пале једна блиједа
звјезда
Из осиака васељене
Згину Јован раб божји
Од своје једине руке
И превелике муке
На љето господње 1390“.

Тежња се јавља одређеније, даље путовање, поглед на свијет на свој бол и људско неповјерење, гаје пулсира универзално осјећање угрожености човјека. И на тим релацијама пјесник-свијет, ствара свој поетски круг, то осјећање конкретизује:

„Всима братјо
Всима вргох кондијер невјере
За моје славе прид небесима
Нек вам се бијели хљеб
Ко бијеле дојке Вере невјере“.

Пјесма „Љубибиће“ носи тежину књиге, говори о човјеку

и у име њега, једном ријечју то су истраживања која би да се ослободе свих окова ведрином духа. Књига је подијелена у четири циклуса, и сви они носе скупа једну цјелину, и дају књизи једну нит и обојеност. То је књига догађаја, смисаоних подухвата и горких сазнања пјесникових пулсирања.

„Говорим суабином цара и
печача
Песника и лудака,
Умрите у име мојег мача
Нек вам је земља лака“.

Вукановић је у име поезије жртвовао оно што сваки прави пјесник жртвује, а то је, бити над бјелином папира, испуњавати његову празнину мислима и осјећањима. Сливати у њему непреспаване ноћи и тиме стварати свој поетски пут и простор. Наравно. Вукановић је овом књигом потврдио оно што се од њега очекивало, а то је таленат и непресушња изворност, реских обрта кондезовања и асимилирања ријечи. Уз све то стоји способност, да том таленту надреан једну вишу поетску дисциплину.

Остаје да је, његова књига „Љубибиће“, по свом начину казивања рекла би се, јединствена бар овако на Косову, по ономе што је чини, и што јесте. Занимљива и оригинална, сложена и цјеловита пјесничка визија. Надам се да, као таква неће пасти у заборав, ни ти ће попут многих људских књи га нечујно вћи у библиотеке. Остаће она сигуран сам, да зрачи својом поруком и мисаоношћу, и неће себи утрти траг.

По
ве
ља